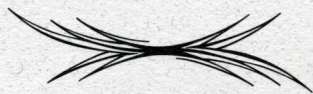

LES IDEES LITERÀRIES
AL PERÍODE D'ENTREGUERRES

ANTOLOGIA DE TEXTOS

Jordi Malé

MERIDIANS

**LES IDEES LITERÀRIES
AL PERÍODE D'ENTREGUERRES**

ANTOLOGIA DE TEXTOS

COL·LECCIÓ

MERIDIANS

1

Jordi Malé

LES IDEES LITERÀRIES AL PERÍODE D'ENTREGUERRES

ANTOLOGIA DE TEXTOS

Transcripcions d'Anna Gómez, Carme Vallès i Víctor Verdú
Textos revisats per Maite Puig (coord.), Andratx Badia,
Anna Llovera, Gerard Martínez i Àngels Marzo

Càtedra Màrius Torres
d'Estudis sobre Patrimoni Literari Català

«Meridians» és una col·lecció
de la Càtedra Màrius Torres
www.catedramariustorres.udl.cat

Comitè editorial:

Víctor Martínez-Gil (Universitat Autònoma de Barcelona), Adolf Piquer Vidal (Universitat Jaume I - Castelló), Magí Sunyer (Universitat Rovira i Virgili), Joan Ramon Veny Mesquida (Universitat de Lleida), Jordi Malé i Pegueroles (Universitat de Lleida)

Comitè científic:

Helena Buffery (University College Cork / Coláiste na hOllscoile Corcaigh), Christian Camps (Université Paul Valéry - Montpellier 3), Kathryn Crameri (University of Sydney), Patrizio Rigobon (Università Ca' Foscari - Venècia), Anna Sawicka (Uniwersytet Jagiellonski - Cracòvia), Simona Skravec (PEN Català)

Aquest volum ha estat elaborat en el marc dels projectes HUM2007-64739/FILO i FFI2010-16491/FILO, finançats pel Ministerio de Ciencia e Innovación, i també en el marc del Grup de Recerca Aula Màrius Torres (2009 SGR 423), finançat per l'AGAUR de la Generalitat de Catalunya. Ha comptat, a més, amb una subvenció de la Institució de les Lletres Catalanes l'any 2009, i amb la col·laboració del Vicerectorat de Recerca de la Universitat de Lleida i del Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la UdL.

Primera edició: març de 2012

© 2011 dels textos, els seus autors

© 2011 de la supervisió científica, la Càtedra Màrius Torres

© 2011 d'aquesta edició, Pagès Editors, S. L.

Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida

editorial@pageseditors.cat

www.pageseditors.cat

Dipòsit legal: L-206-2012

ISBN: 978-84-9975-209-9

Impressió:

Arts Gràfiques Bobalà, S. L.

Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida

www.bobala.cat

◀ imprès a lleida ▶

Reservats tots els drets

TAULA

<i>Agraïments</i>	7
<i>Justificació</i>	9
<i>Criteris d'edició</i>	13
I. POESIA.....	15
I.1. Poètiques	15
I.1.1. Concepcions de la poesia.....	16
I.1.2. Sobre la creació i el llenguatge poètics.....	43
I.1.3. Autopresentacions i autojustificacions.....	62
I.2. Poesia per al poble	88
I.3. Poesia pura	122
I.4. Poesia avantguardista	148
I.4.1. Poètiques de l'avantguarda	148
I.4.2. Reivindicacions i adhesions	160
I.4.3. Crítiques i reserves.....	177
I.4.4. Revisions	200
I.4.5. La disputa avantguardista a València	217
I.4.6. L'avantguarda literària a Mallorca. Alguns documents espar- sos	253
I.5. Poesia femenina	260
II. PROSA I NOVEL·LA	293
II.1. Poètiques	293
II.2. La prosa i la novel·la	337
II.2.1. El problema de la prosa i la novel·la: antecedents (1915 i 1918).....	337
II.2.2. Necessitat de la prosa i la novel·la: precedents del debat (1924).....	342

II.2.3. El debat sobre la novel·la (1925).....	353
II.2.4. Ressons del debat: de la crisi al ressorgiment de la novel·la (1927-1929).....	389
II.2.5. Un nou debat sobre la novel·la (1933).....	407
II.2.6. Darreres revisions del problema (1934).....	425
II.3. Una polèmica sobre l'estil.....	434
II.4. El monòleg interior.....	455
II.5. Literatura i moral.....	472
II.6. La novel·la catòlica.....	520
II.7. Literatura i cinema.....	544
III. TEATRE.....	585
III.1. El problema del teatre català.....	585
III.1.1. Diagnòstics i remeis (1916-1927).....	585
III.1.2. Teatre d'Orientació i Teatre d'Art (1928).....	634
III.1.3. Reflexions i propostes (1928-1931).....	649
III.1.4. La crisi del teatre català (1931-1938).....	683
III.2. Teatre poètic i teatre en vers.....	704
III.3. La campanya pro teatre catòlic.....	740
III.4. El teatre d'art valencià.....	758
III.5. El teatre catòlic a Mallorca.....	792
IV. CRÍTICA.....	807
IV.1. Concepcions de la crítica.....	807
IV.2. Crítica de la crítica.....	824
<i>Bibliografia</i>	847
<i>Taula de textos</i>	853
<i>Índex de noms dels autors dels textos</i>	869

AGRAÏMENTS

Han contribuït d'una manera o altra en aquest volum, ja sigui aportant-hi materials i dades o bé atenent els meus dubtes: Josep M. Balaguer, Enric Falguera, Narcís Garolera, Miquel M. Gibert, Marina Gustà, Noèlia Motlló, Antoni Nadal, Adolf Piquer, Damià Pons, Núria Santamaria, Vicent Santamaria, Vicent Simbor i Lydia Tena (de la Fundació Carles Salvador).

El meu agraïment a Anna Maria Lapeyra i Romina Sancho (i a tot el Servei d'Obtenció de Documents de la Universitat de Lleida i del CCUC) per la sol·licitud amb què han tractat totes les meves peticions.

També a la Maïte Puig, per la cura que ha esmerçat en les feines de transcripció i revisió de textos, i a tots els que hi han col·laborat.

Igualment, a la Montse Martín i a en Francesc Soldevila, de Pagès Editors, per tots els esforços esmerçats en la preparació d'aquest primer llibre de la col·lecció «Meridians».

I a Joan Ramon Veny, que em va suggerir de fer aquesta antologia.

JUSTIFICACIÓ

L'objectiu fonamental d'aquesta antologia és posar a l'abast dels investigadors una àmplia selecció dels textos del període d'entreguerres publicats a la premsa o formant part de llibres, sovint de difícil localització i accés, en els quals s'exposen i es debaten les idees sobre la literatura en els seus principals gèneres i modalitats: poesia, prosa i novel·la, teatre i crítica. Per entreguerres entenc el període 1918-1939, per bé que en algun cas excepcional l'he ampliat fins a l'inici de la Primera Guerra Mundial i fins al final de la Segona. Per limitar la tria, i per la seva especificitat, han quedat exclosos de l'antologia els textos sobre el paper de la literatura durant la Guerra Civil.

He mirat de triar textos de temàtica estrictament literària, per no dir de teoria literària. Novament per limitar l'abast de la selecció, m'ha calgut bandejar articles dedicats exclusivament a les dificultats del mercat del llibre català i la necessitat de crear editorials i institucions, als problemes de la llengua literària (recurrents també al País Valencià i a les Illes) i als aspectes vinculats amb la traducció i la recepció; i també els que, en relacionar l'àmbit de la literatura amb els de la ideologia, l'art, etc., no se centraven principalment en l'aspecte literari (com ara, per posar un exemple, el *Manifest groc*). En el cas d'articles sobre teatre, malgrat que la institució teatral involucra, a més de la literatura, altres factors com ara els actors, els empresaris, els locals, etc., he procurat triar només els textos l'objecte dels quals fossin les obres i els autors, i, en algun cas, el públic. Tots els aspectes i les qüestions descartades és prou sabut que formen part del fenomen literari, però calia delimitar els temes per no fer una antologia més àmplia del que ja ha resultat.

He defugit, fins on ha estat possible, els textos de comentari i crítica centrats en obres i autors concrets i he optat pels de caràcter més teòric o de reflexió. Malgrat que en alguns casos els temes triats van estretament lligats a obres i autors concrets (com les *Vint Cançons* de Tomàs Garcés, per exemple,

vinculades amb la discussió sobre la nova poesia popular), l'objectiu ha estat resseguir no la recepció de l'obra sinó la qüestió teòrica que hi està vinculada.

En aquesta mateixa direcció, cal remarcar la dificultat a l'hora de triar textos d'alguns autors, com ara de Marià Manent —essent com és un dels crítics més importants dels anys vint i trenta—, ja que el propòsit de la majoria dels seus articles, bo i seguint la tasca divulgativa que s'havia imposat, era exposar o fins transcriure les idees literàries d'altres teòrics i crítics (per compartir-les, en la majoria dels casos, o per fer-hi objeccions), i són molt pocs els textos d'aquesta època en què teoritzà (hauria calgut, per exposar la poètica de Manent, triar petits fragments esparsos de textos diversos). No ha estat possible, d'altra banda, triar textos de Josep M. López-Picó, els escrits en prosa del qual (la majoria aplegats als volums de *Moralitats i pretextos*) oscil·len entre l'assaig especulatiu i el comentari breu sobre autors o esdeveniments literaris, però sense cap voluntat teoritzadora. I cal també tenir present que més d'un autor d'aquella època va publicar alguns dels seus textos de caràcter teòric més importants ja a la postguerra i que, per tant, no han pogut ser inclosos dins l'antologia.

He buscat textos que desenvolupin amb una mica d'extensió els temes triats, no els que hi fan una simple i breu al·lusió, circumstància que no els fa adequats per a una antologia —tot i que qualsevol estudi aprofundit els hauria de prendre en consideració, i així ho he fet en les notes introductòries als diferents apartats. En algun cas, d'altra banda, s'han inclòs textos de poca rellevància des del punt de vista de l'exposició d'idees literàries, però que constitueixen un nou estadi d'una polèmica i permeten seguir-ne el desenvolupament. De fet, a l'hora de confegir l'antologia he procurat de triar sobretot textos que dialoguin entre si i que articulin debats i discussions sobre temes d'àmbit literari.

L'antologia es divideix en apartats dedicats a la poesia, la prosa i el teatre, a més de la crítica. En el cas de la prosa, hi he afegit el concepte de novel·la perquè és el gènere més tractat. Malgrat la voluntat de fer un apartat sobre l'assaig, no he sabut trobar prou textos per confegir-lo.

Les notes introductòries que encapçalen cadascun dels apartats de l'antologia sols tenen la funció de contextualitzar-ne breument els textos, sintetitzar-ne les idees (bo i mirant d'aclarir-ne alguna, si escau) i remetre a la bibliografia pertinent —a més de, indirectament, justificar la tria en cada cas. No volen ser pròpiament, doncs, estudis. La gran quantitat de temes i àmbits literaris corresponents a quasi tres dècades de la nostra cultura literària inclosos dins l'antologia demanarien, per a la seva anàlisi a fons, un altre volum potser de la mateixa extensió. En aquestes notes de cada apartat, d'altra banda, per no sobrecarregar-les de referències bibliogràfiques, s'hi han eliminat les que corresponen als textos transcrits a continuació.

Els textos inclosos en aquesta antologia formen, indubtablement, un corpus desigual, amb escrits de gran rigor teòric i profunda reflexió al costat d'altres

amb comentaris superficials o, a vegades, gairebé inconnexos. Però són el reflex d'una part important de la nostra vida literària i de la nostra història cultural, dins el conjunt de tots els territoris de parla catalana, al llarg d'una trentena d'anys. No cal dir, d'altra banda, que, com en tota antologia, s'hi trobaran a faltar textos, talment com alguns dels inclosos podran ser considerats sobers. L'única defensa de l'antòleg és fer constar que, en la tria, s'ha guiat per la voluntat de mirar d'aconseguir un panorama de les idees literàries del període tan ampli com fos possible, que inclogués els temes que, segons el seu criteri, resultaven més interessants des de la perspectiva de l'estudi literari. Perquè, en darrer terme, el disseny que ha motivat l'elaboració d'aquest volum és impulsar el coneixement i la recerca sobre les idees literàries del període d'entreguerres.

A l'origen d'aquesta antologia, s'hi troba el Corpus Literari Digital (CLD), espai virtual destinat a la recuperació, preservació, difusió i estudi del patrimoni literari català. El CLD ha estat desenvolupat pel Grup de Recerca Aula Màrius Torres, de la Universitat de Lleida, grup emergent reconegut per la Generalitat de Catalunya (2009 SGR 423) i aixoplugat en la Càtedra Màrius Torres de l'esmentada universitat, dins el marc de dos projectes finançats pel Ministerio de Ciencia e Innovación: HUM2007-64739/FILO i FFI2010-16491/FILO. El CLD compta amb la participació de l'Institut d'Estudis Catalans i amb la col·laboració de la Institució de les Lletres Catalanes.

<http://www.catedramariustorres.udl.cat/materials/index.php>

CRITERIS D'EDICIÓ

La reproducció dels textos s'ha fet a partir de la consulta de les publicacions originals (amb l'excepció d'uns pocs articles dels quals no s'ha pogut localitzar la font primera, com s'indica en nota). En els casos comptats de textos que presenten diverses versions, se'n reproduceix la darrera publicada en vida de l'autor sempre que no contingui canvis de contingut molt substancials respecte a la primera apareguda al període d'entreguerres; si aquesta versió ulterior transcrita conté només alguna escadussera però remarcable modificació de contingut respecte a la primera, s'indica en nota. La raó principal d'aquesta opció quant a les transcripcions és que, bo i tractant-se de textos la gran majoria dels quals són posteriors a la publicació de les *Normes ortogràfiques* de Pompeu Fabra, en les versions ulteriors sovint ja han estat revisats, esmenats ortogràficament i regularitzats sota el control dels mateixos autors. En darrer terme, doncs, en els pocs casos de transcripció d'una versió posterior, tenint en compte, com s'ha indicat, que no contindrà variacions substancials respecte a la primera, s'està reproduint el mateix text publicat al període d'entreguerres, només que regularitzat lingüísticament sota la supervisió del seu autor.

Es reproduïxen els textos amb fidelitat, bé que esmenant-ne els errors evidents i només aplicant-los una simple correcció a nivell ortogràfic a fi de facilitar-ne la lectura. Com a esmenes sistemàtiques, a banda de regularitzar la morfologia verbal (respectant la de cada variant dialectal i també alguna forma arcaica en els textos més reculats), s'ha suprimit la preposició «a» davant de complement directe —tot evitant alguna ambigüïtat de sentit que es creava—, s'han esmenat les preposicions davant infinitiu i s'han eliminat les que antecedien la conjunció «que», s'han corregit els pronoms febles o relatius emprats incorrectament —però s'ha mantingut l'article «lo» en els pocs casos en què apareix— i s'ha esmenat la puntuació en els casos en què resultava clarament errònia o dificultava la lectura del text. S'han respectat, però, la sintaxi i el

lèxic, encara que continguessin incorreccions (com ara castellanismes, el verb «deure» amb sentit d'obligació, etc.); excepcionalment, s'han esmenat els pocs usos inequívocament incorrectes de mots parions i de sentit diferent com *mig/medi* i *mitjà*, *full* i *fulla*, *confós* i *confús*, *ample* i *ampli*, *el fi* i *la fi*, *muscle* i *múscul*, *tanteig* i *tempteig*, *composar* i *compondre*, *senyalar* i *assenyalar* o *ser* i *estar*. I arreu s'han regularitzat els antropònims, tant catalans com estrangers (bé que sense esmenar els casos de catalanització dels noms de pila o, en els textos en castellà, de castellanització), i també els títols de les obres esmentades. A la Taula de textos final, això no obstant, els noms dels autors, com també els títols dels textos antologats, són transcrits tal com apareixen als originals (simplement desenvolupant-ne entre claudàtors les sigles). Respecte als títols, per últim, cal tenir present que en diverses de les publicacions periòdiques van precedits d'un avanttítol, el qual ha estat també transcrit quan s'ha considerat que aportava algun matís nou de sentit (s'ha prescindit sistemàticament, però, dels noms de les seccions en què figuraven els textos en les publicacions periòdiques).

En casos de dubte, s'ha preferit sempre pecar per defecte que no per excés i no esmenar el text tot fent prevaler la fidelitat a l'original. L'objectiu, reiterem-ho, no és oferir textos plenament normativitzats sinó la reproducció fidel d'uns originals, els quals, però, han estat corregits perquè presentin els menors entrebancs possibles a la lectura (per bé que els [*sic*] i altres claudàtors a vegades en puguin trencar la fluïdesa).

Els textos han estat ordenats cronològicament, dins cada apartat, seguint la data de la primera versió. De cadascun es registren les diverses versions existents, i amb la indicació «Text» es fa constar quina és la transcrita. Com també s'indica si el text va signat amb inicials o amb el nom de l'autor en castellà en el cas de tractar-se d'un escriptor català. Les notes a peu de pàgina que no pertanyen als textos originals (la majoria referides a aspectes de la seva transcripció i edició) van en lletres. I les notes pròpies dels textos originals, en xifres.

I. POESIA

I.1. POÈTIQUES

Són diversos els motius que duen els escriptors a formular la seva concepció de la literatura, o de la poesia, si es tracta de poetes. A vegades, se serveixen de manifestos, que acostumen a ser tant una reivindicació d'un nou model poètic com una crítica als vigents. La redacció d'una ressenya o un assaig sobre una obra poètica, d'altra banda, pot donar peu a un crític, o a un poeta doblat de crític, a enunciar la seva poètica per afinitat o per oposició a la que comenta. O pot moure'l a expressar-la, senzillament, la voluntat de teoritzar o reflexionar sobre el fet poètic. Una enquesta, una entrevista, una conferència o una lectura pública de versos, són altres ocasions en què els poetes poden fer explícites les seves idees literàries. En molts d'aquests casos hi ha sols una voluntat de mostrar (a vegades, d'exhibir) el propi ideari; però en molts altres, s'hi descobreix la necessitat de justificar l'obra pròpia, sobretot si ha estat objecte de crítiques (com esdevingué, per exemple, a J. V. Foix i Carles Riba).

Durant el període d'entreguerres van conviure tendències poètiques diverses: des d'una poesia d'arrel popular fins a una altra de propera a l'anomenada poesia pura, passant per manifestacions diverses del postsimbolisme i dels corrents d'avantguarda. Situats o no en aquestes tendències, i al marge dels debats i les polèmiques que suscitaran,¹ diversos poetes i crítics van trobar espais per formular les seves reflexions i consideracions sobre la poesia, la creació, el llenguatge poètic, etc. El fet que aquestes poètiques siguin de mena molt diversa revela l'absència de grups i moviments literaris definits i cohesionats al llarg dels anys vint i trenta. Per bé que, si més no, poden destriar-se'n algunes constants i recurrències.

1. Vegeu-les en els següents apartats d'aquest bloc.

II. PROSA I NOVEL·LA

II.1. POÈTIQUES

En contrast amb la ingent quantitat de textos que poetes i crítics del període d'entreguerres van dedicar a reflexionar sobre la poesia i a formular-ne concepcions, no són tants els que es van ocupar de la prosa i el gènere novel·lístic.¹ El debat sobre la novel·la entaulat a mitjan dècada dels anys vint va promoure, certament, la redacció de molts articles sobre el tema.² Però entre els prosistes i els narradors del període —de nombre inferior al de poetes—, ja fossin autors sorgits de les files modernistes o joves que iniciaven la seva trajectòria al tombant dels anys trenta, només uns quants van publicar textos amb què, per exemple, justificuessin la seva producció, reflexionessin sobre la seva escriptura o bé exposessin la seva poètica.

En dos articles de 1917 separats per gairebé mig any, quan encara no havia publicat cap dels seus llibres de caràcter narratiu, Alexandre Plana va provar de definir la seva concepció de la novel·la. Ho feia especialment en el primer, en què determinava que les novel·les neixen de la pura «voluptat de contar» i aspiren a «expressar un sentiment o donar vida a una idea», a diferència del teatre, per escriure el qual n'hi ha prou amb saber parlar (que és el que fan els personatges). Plana, amb un esperit romàntic que el connectava amb el Modernisme, relacionava la voluptat de contar amb la «voluntat de viure», que no necessàriament implicava tenir una intensa vida real, ans el que calia era concebre un ideal i, a partir d'ell, crear imaginativament els personatges.

1. Entre els textos inclosos en aquest apartat de «poètiques» podrien figurar-ne altres reproduïts en diferents apartats del present bloc de l'antologia pel fet d'estar vinculats a alguna polèmica o per centrar-se en un tema concret.

2. Vegeu l'apartat següent, II.2. «La prosa i la novel·la».

III. TEATRE

III. I. EL PROBLEMA DEL TEATRE CATALÀ

III. I. I. Diagnòstics i remeis (1916-1927)

El 15 de setembre de 1911, al número 193 de la revista *De tots colors*, una conversa amb Pompeu Crehuet era intitulada «El problema del Teatre Català». El títol reflectia la crisi en què s'endinsava l'escena catalana al tombant de la segona dècada del segle XX, com a conseqüència d'un seguit de problemes estructurals i conjunturals que anaven afectant tots els àmbits del fet teatral, des dels locals i les companyies fins als autors i el públic (Gallén 1986: 390-394).

Al llarg dels anys deu i vint seran diversos els escriptors que faran un diagnòstic de la situació i proposaran possibles solucions. Per exemple, Ambrosi Carrion, que el 1916 (quan tenia vint-i-vuit anys) esbossarà «el moment actual del teatre català» en una conferència així titulada i després convertida en una sèrie de cinc articles. La seva exposició, tot i que sovint no va més enllà d'un seguit d'impressions personals, no deixa de resultar simptomàtica de la realitat teatral d'aquells anys. Ja d'entrada es referia al «conflicte per què passa» el teatre català i demanava que «se miri de posar goriment a la nafra tallant-la d'arrel». Per una banda, criticava els autors que servien només els gustos del públic (amb vodevils, per exemple), sense cap afany d'innovació; i per una altra, censurava la joventut que es decantava només pels espectacles comercials i de masses (futbol, toros, cupletistes, etc.). Carrion es planyia que el teatre català depengués massa d'influències estrangeres (d'Ibsen als germans Quintero) i demanava obres en què fossin encarnats els ideals «de l'ànima nacional». I recordava —quan ell encara escrivia obres de teatre poètic— que havien estat els poetes i els dramaturgs els capdavanters de la «renovació espiritual» del poble català de la Renaixença ençà.

IV. CRÍTICA

IV.1. CONCEPCIONS DE LA CRÍTICA

La proliferació de diaris i de revistes literàries als anys vint i trenta va promoure la pràctica de la crítica tant entre els escriptors catalans de les velles generacions com, especialment, entre els més joves, que sovint eren els encarregats d'escriure les ressenyes de les novetats que s'anaven publicant (Malé 2008). Entre els autors que més van exercir com a crítics, alguns, com ara Carles Riba o Marià Manent, van fer-ho paral·lelament a la seva faceta creativa, mentre que altres van dedicar-s'hi gairebé exclusivament (com Josep M. Capdevila o Ramon Esquerra). De la consciència amb què uns i altres van dur a terme la seva tasca en donen testimoni diversos textos, sobretot pròlegs a reculls d'articles de crítica, en què van formular-ne les respectives concepcions (Medina 1987; Malé 1998).

Un dels crítics més prolífics dels anys vint i trenta va ser Manuel de Montoliu, sobretot a la seva secció «Breviari crític» de *La Veu de Catalunya* des de 1923 (Aritzeta 1988). Al pròleg al primer dels volums en què va anar aplegant-ne els articles va exposar el seu ideari crític, que es fonamentava en les virtuts de la sinceritat, la independència i la imparcialitat, i que aspirava a una influència recíproca entre creadors i crítics, perquè aquests havien de «deixar-se fecundar per les idees i la sensibilitat dels grans esperits creadors», i havien de «fecundar al seu torn amb les seves idees aquests esperits». Això implicava que el crític havia de ser un home «d'idees i de principis», i en la seva crítica no podia mancar «el fonament dels postulats morals» —uns postulats morals que sovint van condicionar els seus judicis tot velant les seves innegables bones qualitats com a lector i crític.

Aquests postulats també condicionaren Josep M. Capdevila, malgrat no hi fes referència explícita al pròleg amb què encapçalà el volum *Poetes i crítics*

BIBLIOGRAFIA*

- ALONSO 2008: Helena Alonso, «La recepció de Joan Salvat-Papasseit a les revistes literàries dels anys vint i trenta», dins Jordi Malé & Joan R. Veny-Mesquida (ed.), *Les revistes literàries a la Catalunya d'entreguerres. Crítica, recepció, traducció*, Lleida, Aula Màrius Torres & Pagès editors, 2008, p. 39-59.
- ARITZETA 1988: Margarida Aritzeta, *Obra crítica de Manuel de Montoliu*, Tarragona, Publicacions de la Diputació de Tarragona, 1988.
- AZNAR 1985: Manuel Aznar i Soler, «Redreçament i ruptura de la cultura valenciana (1927-1936)», dins M. Aznar i R. Blasco, *La política cultural al País Valencià 1927/1939*, València, Edicions Alfons el Magnànim, 1985, p. 13-92.
- BADOSA 1986: Cristina Badosa, «Josep Pla i Carles Soldevila, una polèmica sobre l'estil», *Faig* 26, abril 1986, p. 35-54.
- BALAGUER 1992: Josep M. Balaguer, «Joan Teixidor, representant d'una "generació universitària"», *Revista de Girona* 153, juliol-agost 1992, p. 48-51.
- BALAGUER 1994: Josep M. Balaguer, «Sebastià Juan Arbó i la crisi d'uns models culturals en la Catalunya dels anys 30», *Els Marges* 50, juny 1994, p. 105-113.
- BALAGUER 1996a: Josep M. Balaguer, «La creació del Club dels Novel·listes i els fils de la història», *Els Marges* 57, 1996, p. 15-35.
- BALAGUER 1996b: Josep M. Balaguer, «Armand Obiols, 1928: contra la felicitat a Lil·liput», pròleg a Armand Obiols, *Buirac*, Sabadell, Fundació La Mirada, 1996, p. 9-56.
- BALAGUER 1998: Josep M. Balaguer, «Algunes consideracions generals sobre la literatura des de la fi del Noucentisme fins al final de la Guerra», dins D. A., *Història de la Cultura Catalana*, IX: *República, autogovern i guerra, 1931-1939*, Barcelona, Edicions 62, 1998, p. 119-134.
- BATALLA 1993: Miquel Batalla, *Bibliografia de Marià Manent*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993.
- BLASCO 1981: Ricard Blasco, «Una lectura de Carles Salvador», pròleg a Carles Salvador, *Poesia*, a cura de R. Blasco, València, Diputació Provincial de València, Institució Alfons el Magnànim, 1981, p. 7-99.

* S'hi inclouen només les referències que han servit per confeccionar l'antologia i redactar les notes introductòries als diferents apartats. No pretén ser, doncs, una bibliografia exhaustiva sobre tots els temes i totes les qüestions vinculades amb les idees literàries del període d'entreguerres. En el cas d'estudis que tinguin més d'una edició, s'ha procurat referenciar-ne només la darrera.

TAULA DE TEXTOS*

I. POESIA	15
I.1. POÈTIQUES	15
I.1.1. Concepcions de la poesia.....	16
MANENT, MARIÀ, «A propòsit de Brooke i els poetes de Cambridge», <i>Monitor</i> 1, gener 1921, p. 2-3	19
ARÚS, JOAN, <i>Notes sobre creació poètica</i> [fragments], Barcelona, Edicions de la «Revista de Poesia», 1925, p. 19-20 i 35-39	20
[RIU I DALMAU, FIDEL S.], «Contra els poetes i el lirisme», <i>Revista de Poesia</i> 7, març 1926, p. 40-41	23
MONTOLIU, MANUEL DE, «Poesia com somni» [fragment], dins <i>Llenguatge i poesia. Quatre assaigs</i> , Barcelona, Publicacions de «La Revista», 1929, p. 131-136	25
ARTOLA TOMÀS, BERNAT, «Poesia lírica», dins D. A., <i>La poesia valenciana en 1930</i> , València, L'Estel, 1930, p. 17-19	28
RIBA, CARLES, «Humanisme i poesia», <i>La Publicitat</i> , 31 març 1932	29
PALAU, J[OSEP], «Sobre el misteri poètic», <i>El Matí</i> , 4 gener 1934.....	33
FOIX, J. V., «Poesia i revolució», <i>Quaderns de Poesia</i> 1, juny 1935, p. 1-4	35
CARNER, JOSEP, «Un Déu-vos-guard», dins <i>La primavera al poblet</i> , Barcelona, Lluís Gili, Editor, 1935, p. 7-10.....	38
BOFILL I FERRO, JAUME, fragment de l'estudi introductori, en castellà i sense títol, a Rainer Maria Rilke, <i>Las Quintaesencias</i> , estudio, selección y traducción de Jaime Bofill y Ferro, Madrid / Barcelona, Ediciones de la Gacela, 1941, p. 13-17; traduït al català, amb el títol «Rainer Maria Rilke», dins <i>Vint-i-cinc anys de crítica</i> , Barcelona, Selecta, 1959, p. 118-121	40
I.1.2. Sobre la creació i el llenguatge poètics	43
FARRAN I MAYORAL, JOSEP, fragment, sense títol, de l'apartat «Algunes orientacions i característiques de la nostra poesia contemporània» de l'article «Reflexions i sentiments. VIII», <i>La Revista</i> 217-218, 1-16 octubre 1924, p. 134-135; reproduït, amb el títol «Del veritable treball de poesia», dins <i>Reflexions i sentiments</i> , Barcelona, «La Revista», 1931, p. 125-128	46

* Es transcriuen els noms dels autors, com també els títols dels textos antologats, tal com apareixen als originals (simplement desenvolupant-ne entre claudàtors les sigles).

ÍNDIX DE NOMS DELS AUTORS DELS TEXTOS*

- [Anònim]: 118, 124, 125, 269, 522, 693, 804
 Agustí, Ignasi: 573, 698
 Alcira, José → Bolea, Josep
 Alomar, Joan: 254, 794
 Andreu i Fontirroig, Manuel: 798
 Arderiu, Clementina: 87
 Armengou, Ignasi: 382
 Artola Tomàs, Bernat: 28
 Arús, Joan: 20, 97
 Bertrana, Prudenci: 685
 Bofill i Ferro, Jaume: 40
 Bofill i Mates, Jaume → Guerau de Liost
 Bolea, Josep: 760, 762, 767, 775, 781
 Bonanova, Fortunio → Moll, Josep Lluís
 Borges, Jorge Luis: 254
 Brunet, Manuel: 411
 Buil, Eduard: 764, 769, 780
 Caballero i Muñoz, Francesc: 224, 241
 Cabot, Just: 404, 839
 Calvet, Agustí → Gaziel
 Campreciós, Pere → Miquel d'Esplugues
 Capdevila, Carles: 691
 Capdevila, Josep Maria: 270, 456, 811
 Carner, Josep: 38, 65, 265, 340, 398
 Carrion, Ambrosi: 588, 591, 593, 594, 635, 687
 Chavarri Eduard L. → López Chavarri, Eduard
 Coba, K.: 257
 Colomar, Miquel Àngel: 53, 255
 Coma i Soley, Vicenç: 526
 Cortès, Gabriel: 794, 796, 802
 Crexells, Joan: 350
 Cristià, David → Sánchez-Juan, Sebastià
 Critil → Pons, Fèlix
 Dalí, Salvador: 157
 Díaz-Plaja, Guillem: 207, 738, 841
 Domènech, Cristòfor de: 93, 102, 384
 Dr. Aude: 749
 Duran de València, Miquel [Miquel Duran i Tortajada]: 225, 228, 251
 El Hidalgo Quimera → Vidal Isern, Antoni-Carles
 Esclasans, Agustí: 54, 100, 104, 109, 127, 169, 386, 669, 814
 Esquerra, Ramon: 409, 416, 539, 570, 572, 822
 Estelrich, Joan: 357, 369
 Farran i Mayoral, Josep: 46, 115, 180, 707, 709
 Ferrà, Miquel: 56
 Ferran, Àngel: 581
 Foix, J. V.: 35, 59, 77, 186, 202
 Folguera, Joaquim: 166, 263
 Garcés, Tomàs: 66, 90, 99, 118, 145, 168, 198, 836, 837

* Llistat de tots els autors que tenen articles dins l'antologia, dels quals s'indica la pàgina. Es dona preferència al pseudònim en els casos coneguts d'escriptors que l'empraven sempre per signar els seus escrits literaris.

- Gasch, Sebastià: 699
 Gassol, Ventura: 714, 725, 730
 Gaziel [Agustí Calvet]: 136, 364, 372
 Guansé, Domènec: 317, 352, 395, 523, 640, 834, 844
 Guerau de Liost [Jaume Bofill i Mates]: 66, 68
 Guilanyà, Pere: 725
 Juan Arbó, Sebastià: 332, 414
 Junoy, Josep Maria: 480, 486, 492, 493, 524, 827
 Levis → Puig, J.
 Lewi, Elvira Augusta: 279
 Lladó, Francesc de Borja: 526
 Llates, Rossend: 277
 López Chavarri, Eduard: 784
 Manent, Marià: 19, 182, 817
 March, Jordi → Riba, Carles
 Martínez Ferrando, Eduard: 233, 235, 238, 245, 773, 777
 Maseras, Alfons: 162
 Massó Ventós, Josep: 723, 736
 Mestres, Apel·les: 735
 Millàs-Raurell, Josep Maria: 651
 Miquel d'Esplugues [Pere Campreciós]: 273
 Moll, Josep Lluís: 254
 Montanyà, Lluís: 130, 154, 172, 173, 466, 552, 554, 559, 564
 Montoliu, Manuel de: 25, 107, 135, 142, 193, 196, 418, 475, 495, 526, 528, 810
 Myself → Soldevila, Carles
 Nicolau d'Olwer, Lluís: 840
 Obiols, Armand [Joan Prat]: 139, 195, 206, 399, 834, 837
 Oliver, Joan: 702
 Palau i Claveras, Josep: 33, 530
 Palau i Fabre, Josep: 285
 Pizcueta, Adolf: 789
 Pla, Josep: 181, 307, 308, 411, 436, 438, 440, 444, 452, 484, 826
 Plana, Alexandre: 184, 263, 297, 299, 337, 548, 711, 712
 Pons, Fèlix: 799, 801
 Pons, Josep Sebastià: 47
 Pons i Marquès, Joan: 535, 540
 Prat, Joan → Obiols, Armand
 Puig, J.: 797
 Puig i Ferrer, Joan: 609, 612, 614, 616, 618, 621, 623, 626, 637, 638
 Pujols, Francesc: 595, 597, 599, 600, 601, 603
 R. F.: 645
 Ràfols, Josep Francesc: 526, 753, 755
 Raventós, Jaume: 526
 Riba, Carles: 29, 50, 70, 91, 112, 132, 141, 288, 376, 451, 494, 813
 Riu i Dalmau, Fidel S.: 23
 Rodoreda, Mercè: 423
 Roig i Llop, Tomàs: 532
 Romeu, Bru: 741, 743, 744, 746, 748, 751
 Roquer, Pedro → Andreu i Fontirroig, Manuel
 Rosquelles i Alessan, Jaume: 743
 Rovira i Virgili, Antoni: 343, 405, 461, 464
 Ruyra, Joaquim: 302
 Sabaté, Modest: 579
 Sagarra, Josep Maria de: 143, 267, 330, 344, 355, 362, 604, 717, 728
 Sallarès, Joan: 689
 Saltor, Octavi: 271, 526
 Salvador, Carles: 80, 220, 222, 243, 249, 400
 Salvat-Papasseit, Joan: 150, 151
 Sánchez-Juan, Sebastià: 71, 153
 Serrahima, Maurici: 286, 329, 421, 428, 818
 Ship-Boy → Garcés, Tomàs
 Soldevila, Carles: 120, 190, 347, 367, 402, 413, 442, 443, 447, 448, 449, 458, 463, 469, 477, 478, 479, 482, 489, 491, 504, 512, 606, 628, 641, 643, 644, 674, 829
 Sureda, Jacob: 254
 Tasis i Marca, Rafael: 419, 426, 557, 575, 577
 Teixidor, Joan: 214, 283, 695, 696
 Thous Llorens, Maximilià: 230, 247
 Val, Lluís de: 786
 Verger, Maria: 279
 Via, Lluís: 390
 Vidal, Màrius → Armengou, Ignasi
 Vidal Isern, Antoni-Carles: 256
 Villalonga, Llorenç: 320, 322, 324, 326
 Vinyes, Ramon: 645, 660
 X. Y. Z. → Pla, Josep